

LOKALE FINANCIËN 2021

Persconferentie 29-06-2021

Lokale besturen zijn de onmisbare schakel
voor het economisch herstel.
Staan ze financieel voldoende sterk?

Agenda

- Lokale besturen als eerste aanspreekpunt tijdens Covid-19 en onmisbare schakel in een ambitieus herstelplan
- Begrotingen 2021 en Aangepaste Meerjarenplannen 2020-2025: impact Covid-19
- Waar liggen de prioriteiten van lokale besturen voor de economische relance? Hoe willen ze het lokaal herstel op gang trekken?

1.

Lokale besturen als eerste aanspreekpunt tijdens Covid-19 en onmisbare schakel in een ambitieus herstelplan

DE SLEUTELROL VAN LOKALE BESTUREN TIJDENS DE COVID-19-CRISIS

Hulp van gemeenten aan burgers...

Meer individuele hulp en sociale bijstand met bijzondere aandacht voor de meest kwetsbaren.

Vooraf bij de vaccinatie (hulp bij de afspraken, hoe vaccinatiecentrum bereiken...)

... en aan lokale ondernemingen en handelaars

Uitstel of vrijstelling van lokale belastingen (ondernemers, horeca)

Toekenning van steun of subsidies aan zelfstandigen en verenigingen

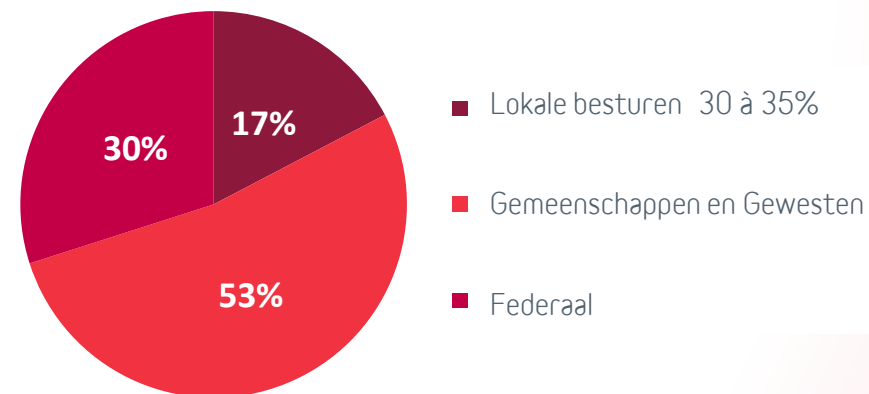
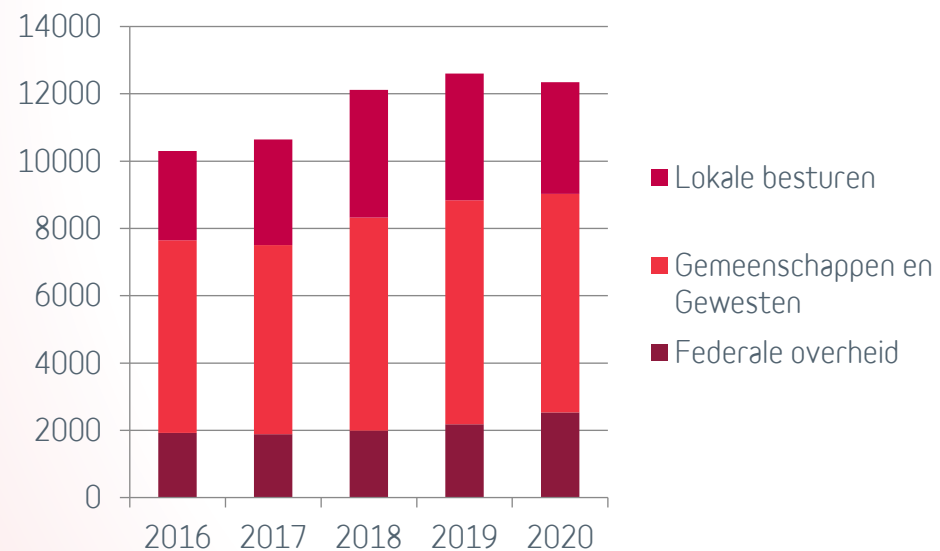
Vouchers voor de inwoners in hun 'lokale munt' (gemeentebon)

LOKALE BESTUREN, HOOFDROLSPELERS OM DE RELANCE OP GANG TE TREKKEN

Een versterkt en gecoördineerd investeringsbeleid kan tegelijk:

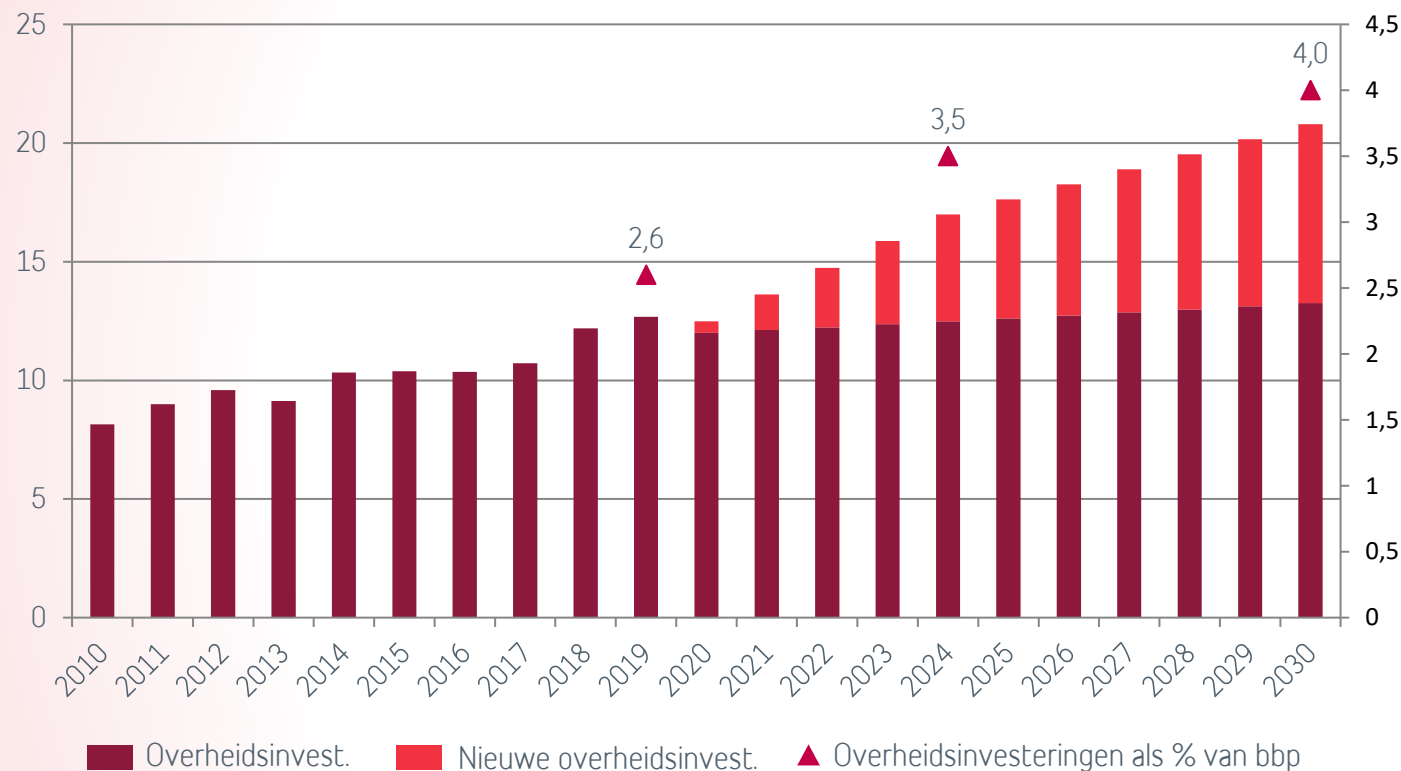
- lokale en regionale economie op korte termijn stimuleren
- transitie naar een duurzame, lokale en veerkrachtige economie versterken

Overheidsinvesteringen (in miljoen EUR)

AMBITIEUS INVESTERINGSPLAN

OVERHEIDSINVESTERINGEN TOT 3,5% VAN HET BBP IN 2024 EN TOT 4% IN 2030 VERHOGEN*

- In 2020-2024 is een extra investeringsinspanning van 13,1 miljard EUR nodig om 3,5% te bereiken
- Het Europese RRF-bedrag (5,9 miljard EUR) dat België krijgt toegewezen dekt 45% van deze doelstelling
- Hypothese: het resterende saldo (7,2 miljard EUR) moet ingevuld worden met specifieke herstelplannen van de verschillende overheden, op basis van hun aandeel in de overheidsinvesteringen (2019)

- 17% Federaal
- 53% Gemeenschappen & Gewesten
- 30% Lokale besturen

+ 2,15 miljard EUR

* Doelstelling voorzien in het federaal regeringsakkoord van 30 september 2020

2.

Impact Covid-19:

VLAANDEREN

Aangepaste Meerjarenplannen
2020-2025

BRUSSEL

Begrotingen 2020-2021

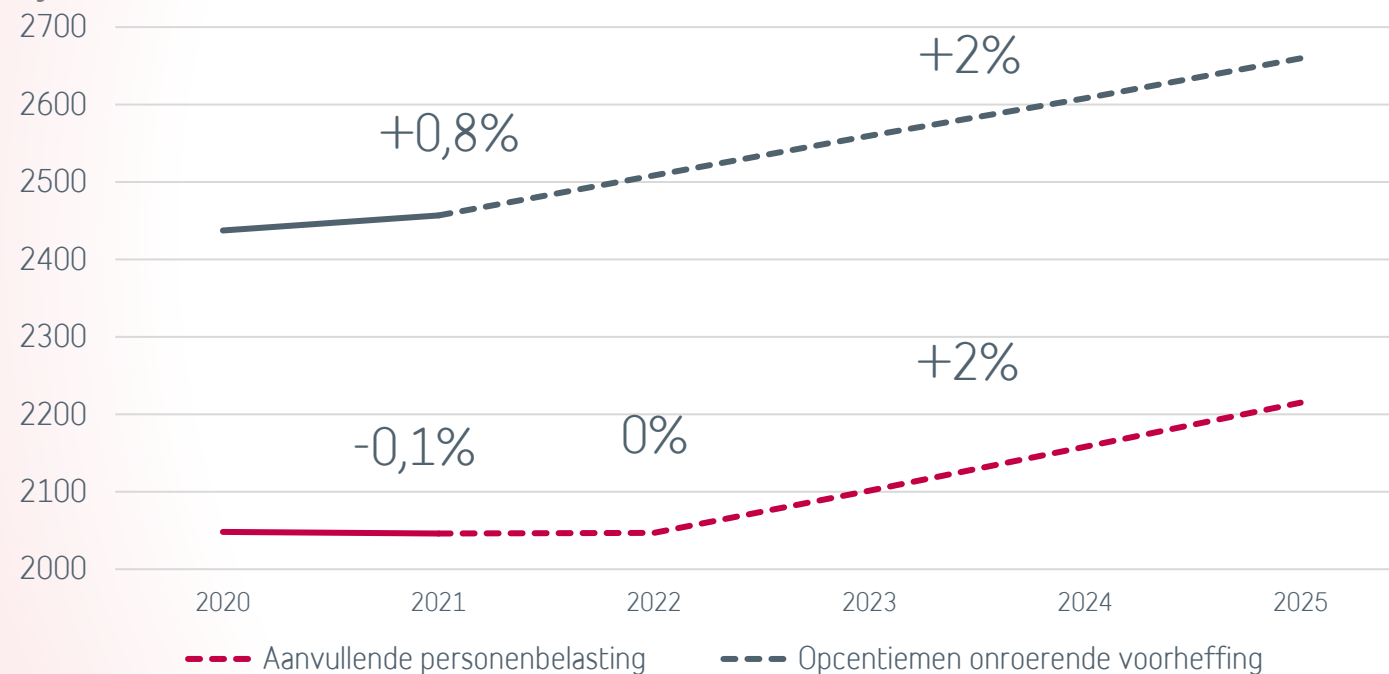
In welke mate zal Covid-19
een reële impact
op de fiscale ontvangsten hebben?

BELANGRIJKSTE GROEIMOTOREN VAN DE ONTVANGSTEN STAGNEREN IN 2021 EN 2022

Vlaanderen

Rem op de aanvullende personenbelasting in 2021-2022
en op de opcentiemen onroerende voorheffing in 2021

In miljoen EUR

Meerjarenplan (raming)

STABIELE AANSLAGVOETEN IN 2021

Tijdelijk minder lokale belastingontvangsten voor

- Afgifte reisdocumenten
- Toeristische verblijfsbelasting

Steun voor lokale bedrijven door heel wat vrijstellingen en lagere tarieven
= tijdelijke maatregelen

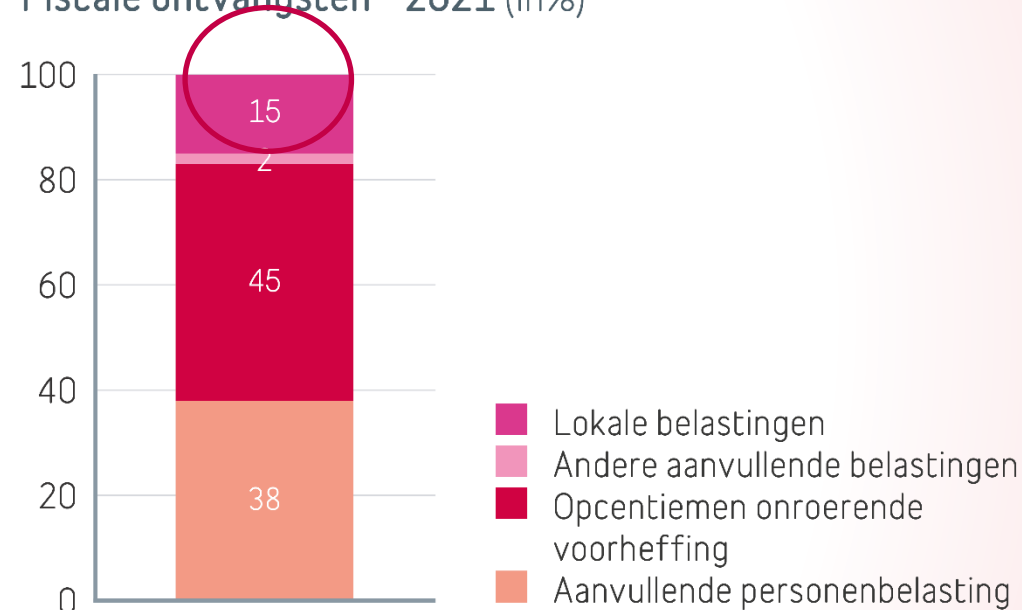
- Terrasbelasting
- Taxidiensten
- Standgeld marktkramers
- Vaste lichtreclame
- Parkeertarieven / gratis parkeren

Andere lokale belastingen

- Huisvuilbelasting

Fiscale ontvangsten - 2021 (in%)

OOK IN BRUSSEL DALEN ONTVANGSTEN UIT PERSONENBELASTING EN BLIJVEN LOKALE BELASTINGEN STABIEL

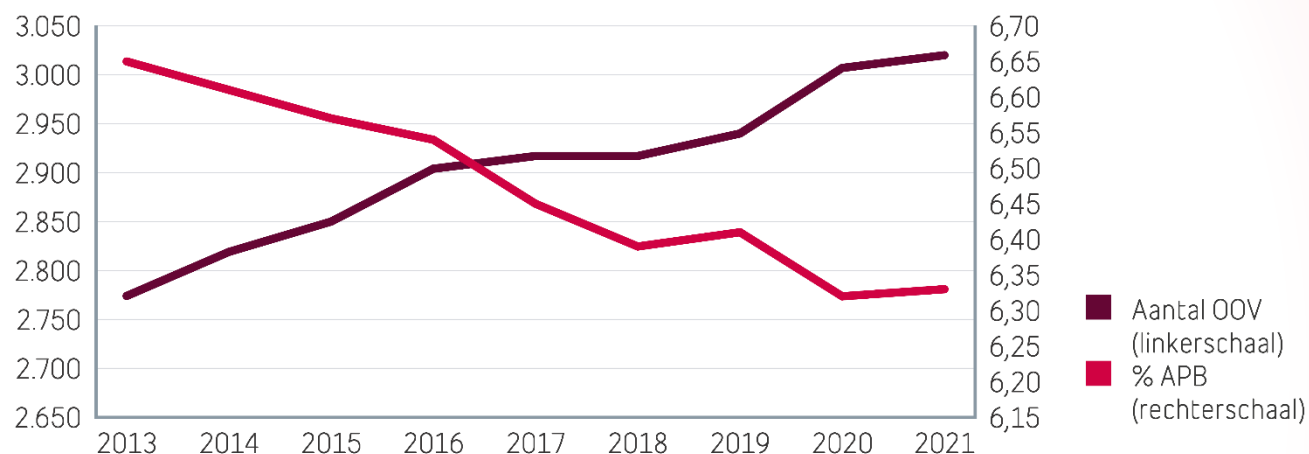
Brussel

Aanvullende personenbelasting -- -1,6%

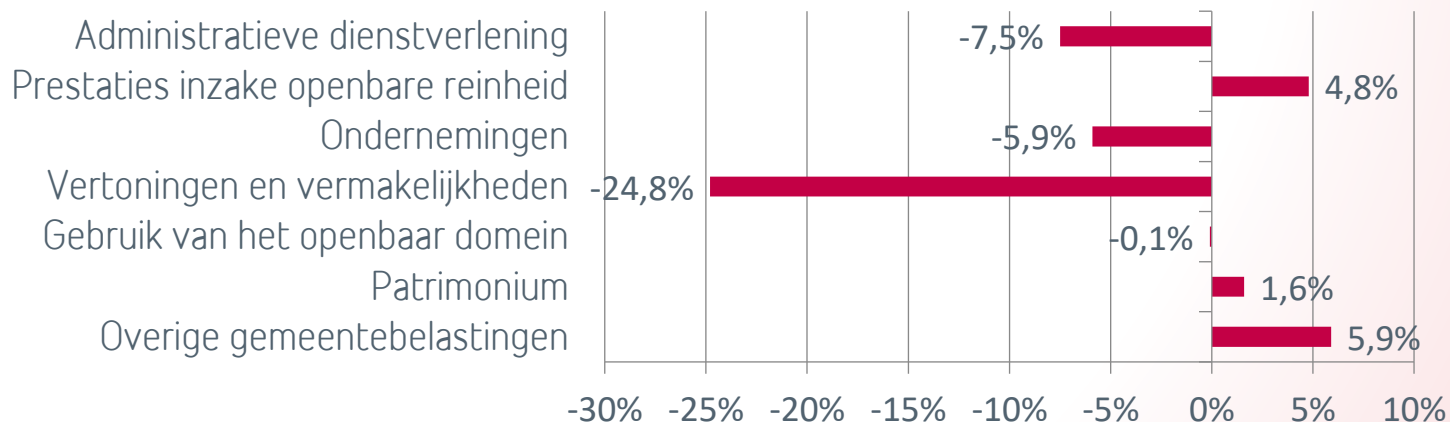
Overige aanvullende belastingen -- -2,7%

Lokale belastingen - -0,3%

Evolutie van het percentage van de gemeentelijke aanvullende belasting op de personenbelasting en het aantal gemeentelijke opcentiemen op de onroerende voorheffing - Gewestelijk gemiddelde (2013-2021)

Evolutie lokale belastingen 2021 (t.o.v. 2020)

A man with dark hair and a beard, wearing a red and black plaid shirt, is looking through a window. The window has several horizontal red bars of varying lengths, some of which are partially transparent, creating a layered effect. The background outside the window is a blurred cityscape with buildings and trees. The overall color palette is dominated by reds and pinks, with a soft, hazy light effect.

Regionale Covid-toelagen zwakken de
impact op andere ontvangsten af

GEMEENTEFONDS EN SPECIFIEKE FINANCIERING VAN DE REGIONALE OVERHEID

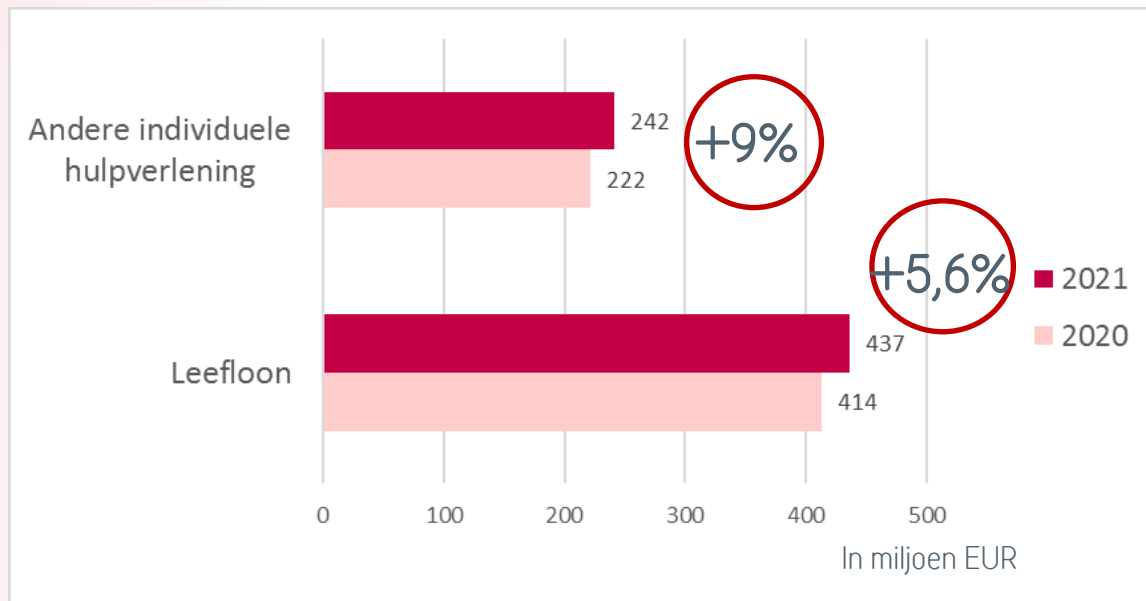

Meer vraag naar individuele hulpverlening,
maar federale en regionale steun
verzachten de financiële impact

PANDEMIE LEIDT TOT MEER STEUNAANVRAGEN VAN KWETSBARE GEZINNEN

Vlaanderen

Raming uitgaven 2021

Aantal leefloners in 2020

Klassiek leefloon >25 jaar +8,7%

Leefloon student +5,9%

Hogere uitgaven voor **hulpverlening***:

- Meer mensen afhankelijk van steun
- Van gedeeltelijk naar volledig leefloon
- Meer steunaanvragen (april, mei, juni)
- Meer schuldbemiddeling (zomer)
- Meer andere individuele hulpverlening

Nog meer steunaanvragen te verwachten in de komende jaren?

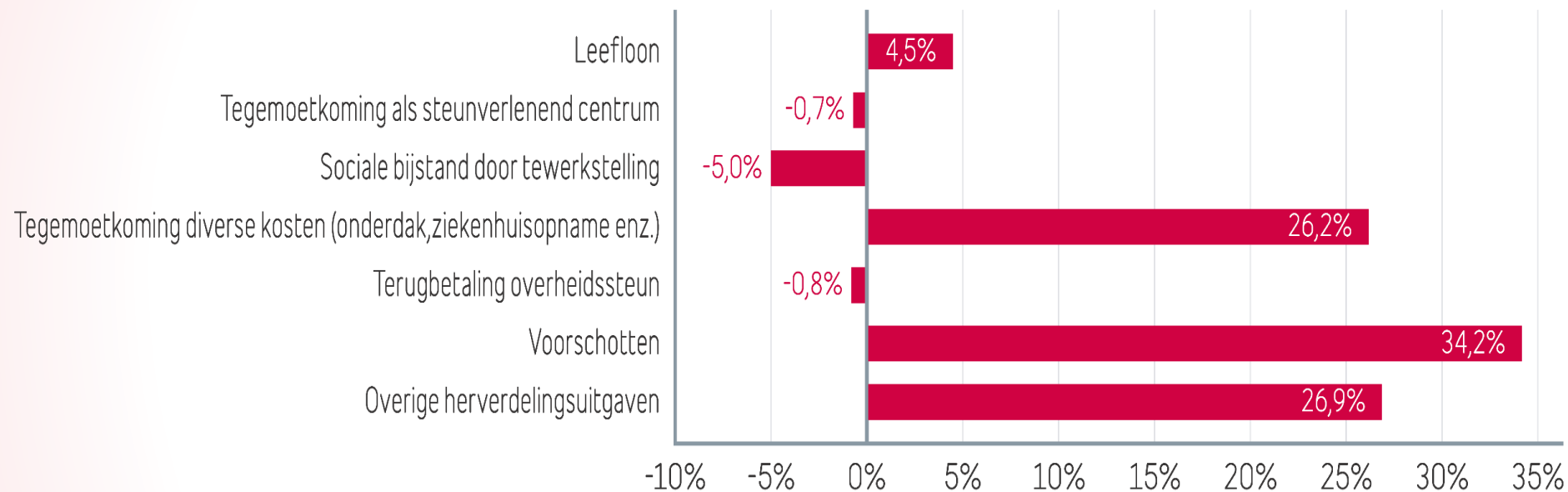
* Enquête 'sociale impact Covid-19' – POD Maatschappelijke Integratie – november 2020

OCMW'S ONTVANGEN MEER STEUNAANVRAGEN VAN KWETSBARE GEZINNEN...

Brussel

OCMW's

Evolutie van de hoofdcomponenten van de herverdelingsuitgaven - Begrotingen 2020 en 2021

Aantal leefloners in 2020

Klassiek leefloon >25j	+5,1%
Leefloon student	+9,5%

Nog meer steunaanvragen te verwachten in de komende jaren?

... MAAR BELANGRIJKE FEDERALE EN REGIONALE STEUN VERZACHT DE FINANCIËLE IMPACT

Federaal: 125 miljoen EUR verdeeld over alle OCMW's als eerste hulp aan de meest kwetsbaren.

- +10 miljoen EUR voor **administratieve taken**
- **Hogere terugbetaling** (+15%) van nieuwe leefloonaanvragen

Vlaanderen: specifieke hulp armoedebestrijding

- 15 miljoen EUR consumptiebudget voor kwetsbare doelgroepen
- 15 miljoen EUR voor armoedebestrijding

BRUSSEL: specifiek «COVID-19»-fonds van 29 miljoen EUR, voor diensten en operatoren van Sociale Bijstand en Gezondheid

BRUSSEL: Verzacht de impact op de gemeentelijke dotatie aan het OCMW

Welke impact heeft de crisis op de andere uitgaven?

GROEI PERSONEELSUITGAVEN HOUDT AAN, WERKINGSKOSTEN STIJGEN SUBSTANTIEEL

Zowel besparingen als hogere kosten door Covid-19

Personeelsuitgaven

- VLA: +2,5% in 2021
 - -1% vte
 - steeds minder vastbenoemden (-5,6%) en steeds meer contractuelen (+0,8%)
- BRU: -0,2% BW 2020
 - +3,9% 2021
 - +2,7% vte
 - (-0,7% vastbenoemden / +6,1% contractuelen)

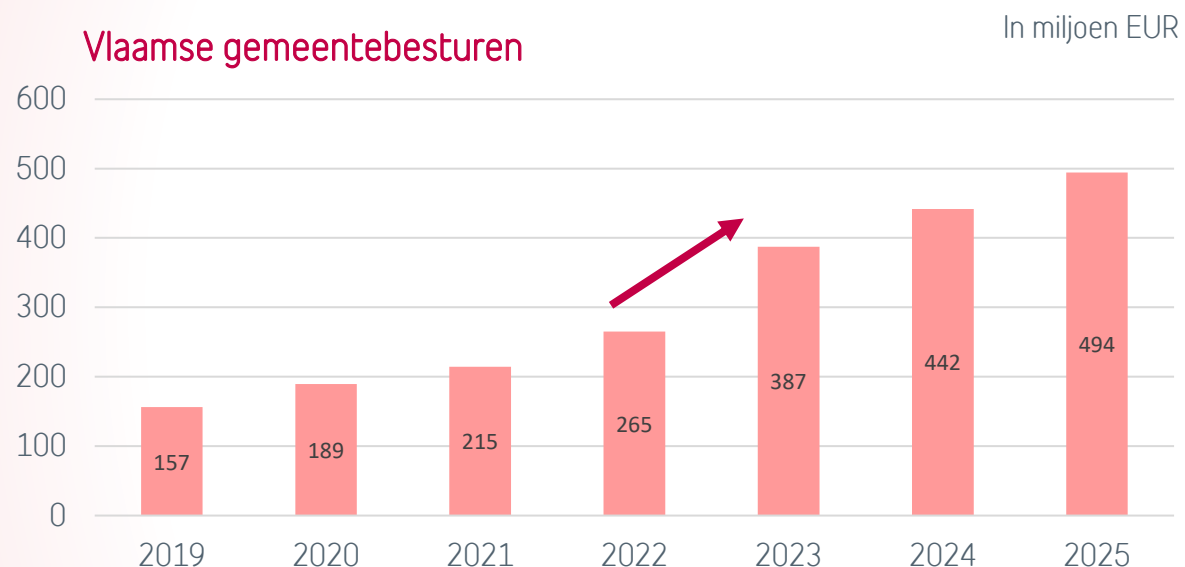
Werking / Goederen en diensten

- VLA: +6,4% in 2021
- BRU: +3,9% BW 2020
 - +1,4% 2021
 - Gebouwen / wagens ↓
 - Diensten / onderaanneming (IT) ↑

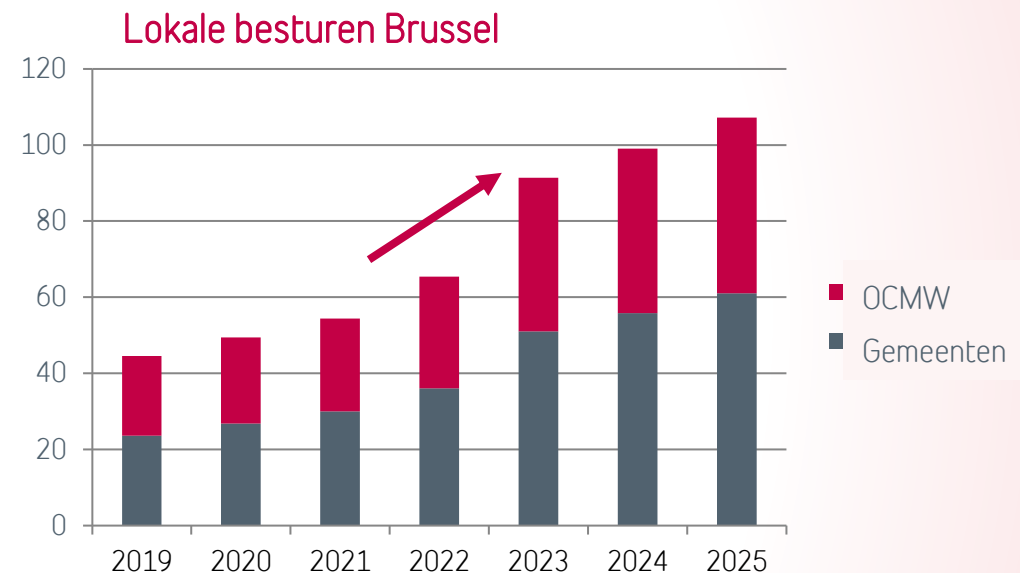
PENSIOENPROBLEMATIEK BLIJFT STRUCTUREEL EEN FINANCIËLE UITDAGING

Vlaanderen

Evolutie responsabiliseringsbijdrage 2021:
+10,1% responsabiliseringsbijdrage
pensioenen vastbenoemden

Bron: FPD

De responsabiliseringsbijdrage loopt sterk op en neemt een steeds groter deel van het budget.
Verdubbeling tegen 2025:

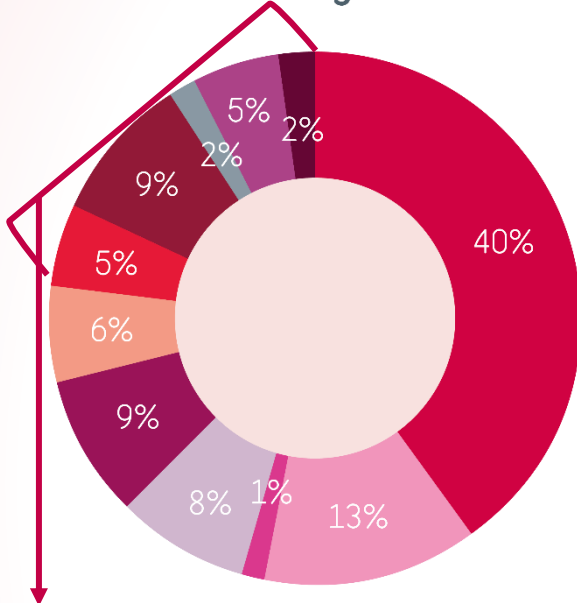
- tot 494 miljoen EUR voor **Vlaamse gemeenten**
- tot 110 miljoen EUR voor **Brusselse gemeenten**

>>> in 2020-2025 voor minstens 50% gefinancierd door de Vlaamse overheid

EXTRA WERKINGSSUBSIDIES VAN GEMEENTEN OM DE CRISIS OP TE VANGEN

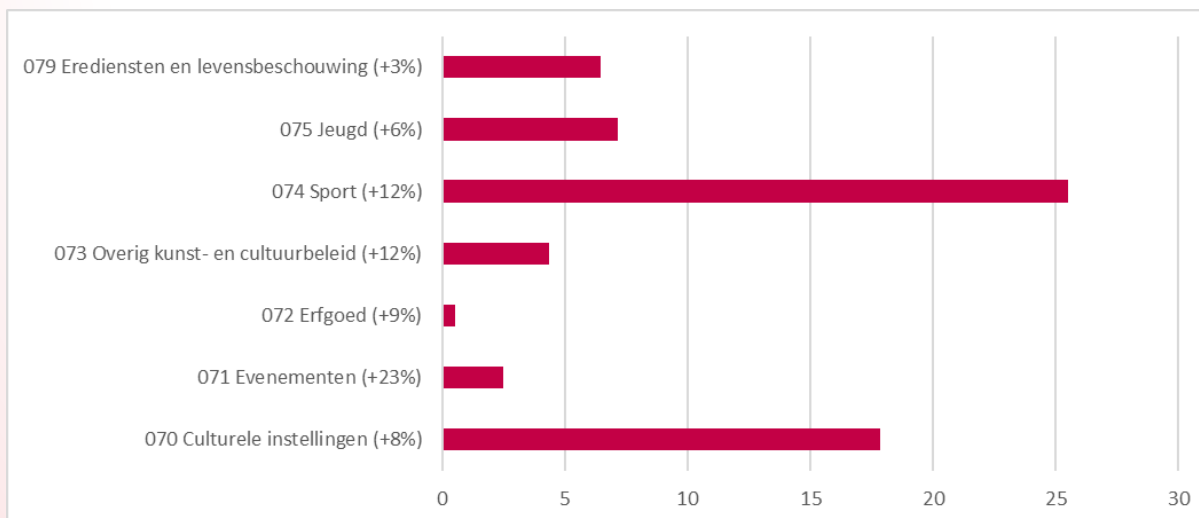
Vlaanderen

Gemeentetoelagen

- Politiezones
- Hulpverleningszones
- Besturen van de eredienst
- Intergemeentelijke samenwerkingsverbanden (IGS)
- Verbonden AGB
- OCMW-verenigingen
- Huishoudens
- Instellingen zonder winstoogmerk
- Gemeentelijke EVA's naar privaat recht
- Niet-financiële vennootschappen
- Andere

Gemeentetoelagen - 2021 - In EUR per inwoner

- Meer dan de helft gaat naar veiligheidszorg (schommelingen)
- Kwart naar IGS (huisvuil) en verbonden lokale spelers
- VLA: regionale Covid-19-toelagen voor sport, jeugd en cultuur (87,3 miljoen EUR)

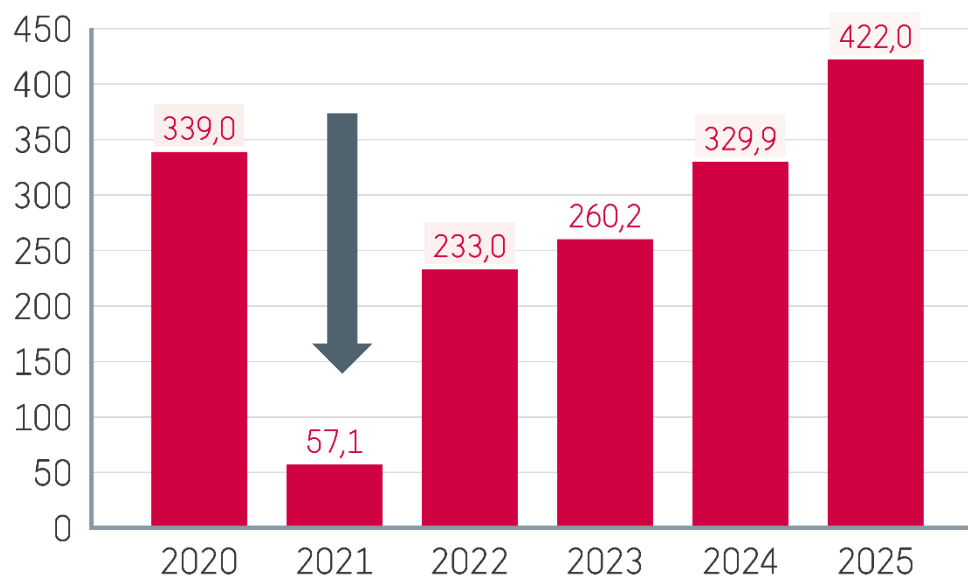
Hoe staat het met het financieel
evenwicht van lokale besturen?

ROBUUSTE FINANCIËLE SITUATIE VÓÓR COVID DANKZIJ DE OPVOLGING VAN DE EVENWICHTSCRITERIA (BBC)

Vlaanderen

Evenwichtscriterium 1: AFM in 2025

Evolutie AFM gemeenten (in miljoen EUR)

Exploitatiesaldo

- 746 miljoen EUR in 2021

Aflossing van leningen

- 690 miljoen EUR in 2021

AFM

- 57,1 miljoen EUR in 2021

Impact Covid-19-crisis op Autofinancieringsmarge (AFM=buffer in de exploitatie)

- AFM slinkt in 2021
- Maar herneemt de jaren erna
- Positieve marge of nulmarge op einde meerjarenplan = evenwichtsvoorwaarde

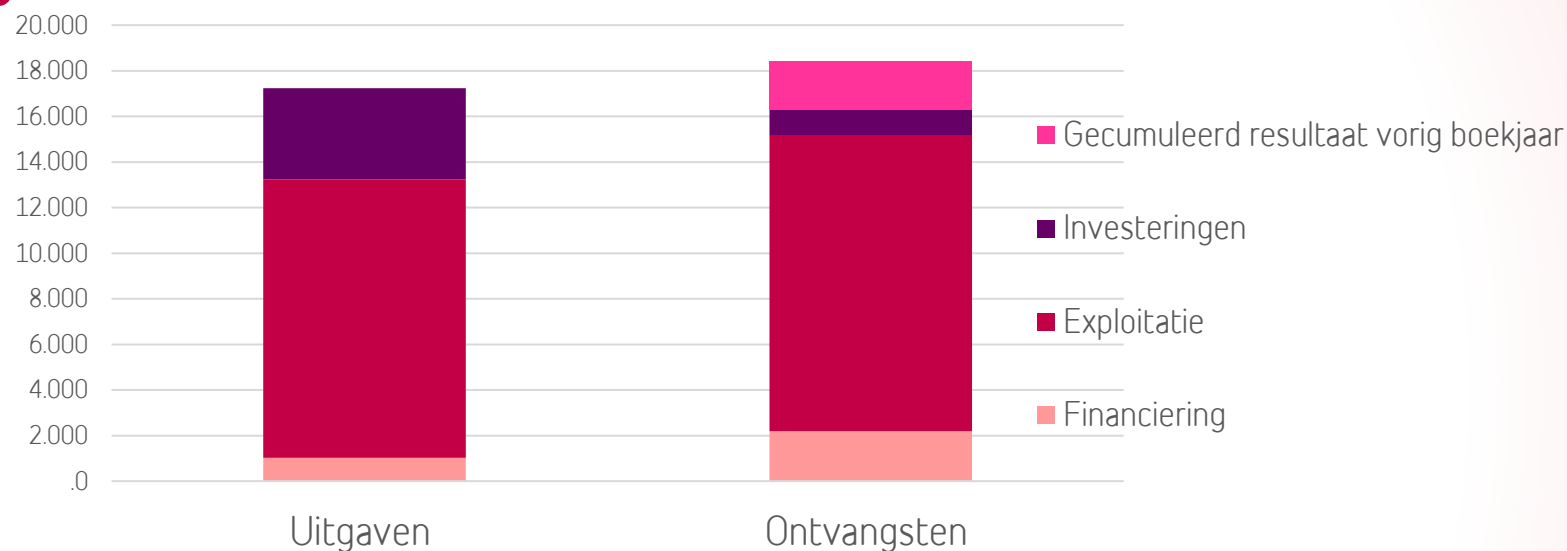
ROBUUSTE FINANCIËLE SITUATIE VÓÓR COVID DANKZIJ DE OPVOLGING VAN DE EVENWICHTSCRITERIA (BBC)

Vlaanderen

Evenwichtscriterium 2

Opbouw van het beschikbaar budgettair resultaat - 2021 (in miljoen EUR)

Financiering en gecumuleerd overschot vorige jaren (algemene buffer)

- Op te nemen leningen en leasings gepland voor 2,1 miljard EUR in 2021
- Gecumuleerd resultaat vorig boekjaar neemt af in het meerjarenplan
- Positief beschikbaar budgettair resultaat = jaarlijkse evenwichtsvoorwaarde

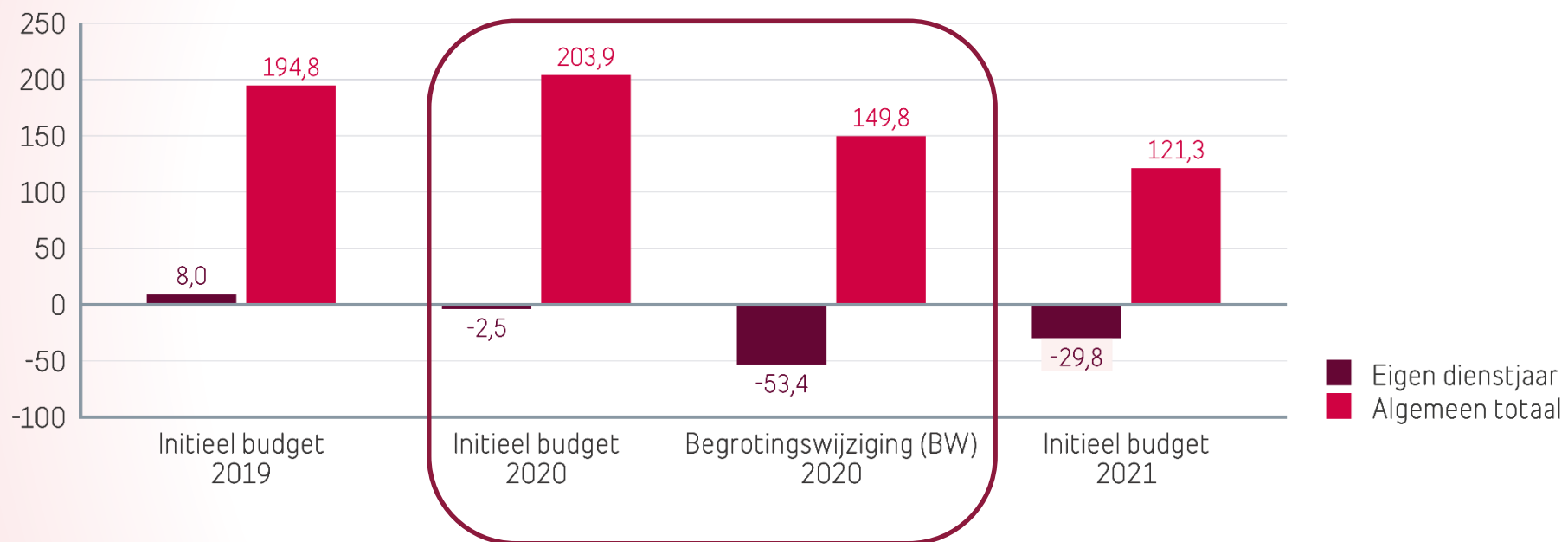

Financieel evenwicht is voldoende robuust om schok op te vangen én lokale investeringsambitie waar te maken

LAGERE BEGROTINGSSALDI EN MEER GEMEENTEN MET EEN TEKORT

Brussel

Evolutie van de saldi (eigen dienstjaar en algemeen totaal) (in miljoen EUR)

Saldo eigen dienstjaar 2020 - BW

- Daling van 55 miljoen EUR
- 17 gemeenten met een tekort (t.o.v. oorspronkelijk 5)

Algemeen totaal 2021 (3 gemeenten met tekort)

ENQUETE BIJ DE GEMEENTEBESTUURDERS

WELKE STEUNMAATREGELEN KUNNEN DE DRUK OP DE GEMEENTEFINANCIËN VERLICHTEN?

Brussel

Financiële uitdaging 2022-2025

ANTWOORDPERCENTAGE

Nieuwe werkingssubsidies (compensaties voor verlies aan inkomsten, dekking van meerkosten...)

57%

40%

4%

Vermindering van de lasten op pensioenen (toelage bij de responsabiliseringsbijdrage)

61%

32%

5%

Pensioenlasten

Nieuwe mechanismes voor financieringshulp bij investeringen (trekkingsrechten, kapitaalsubsidies...)

48%

43%

9%

Meer budgettaire flexibiliteit (zoals toestaan van begrotingstekort, repatriëring van reserves, ontleningsbeperkingen...)

29%

43%

24%

5%

Heel nuttig

Nuttig

Niet nuttig

Helemaal niet nuttig

Heeft de gezondheids crisis effectief
impact op de investeringsuitgaven?

AANGEPAST MEERJARENPLAN VOORZIET 4 MILJARD EUR INVESTERINGEN IN 2021

Vlaanderen

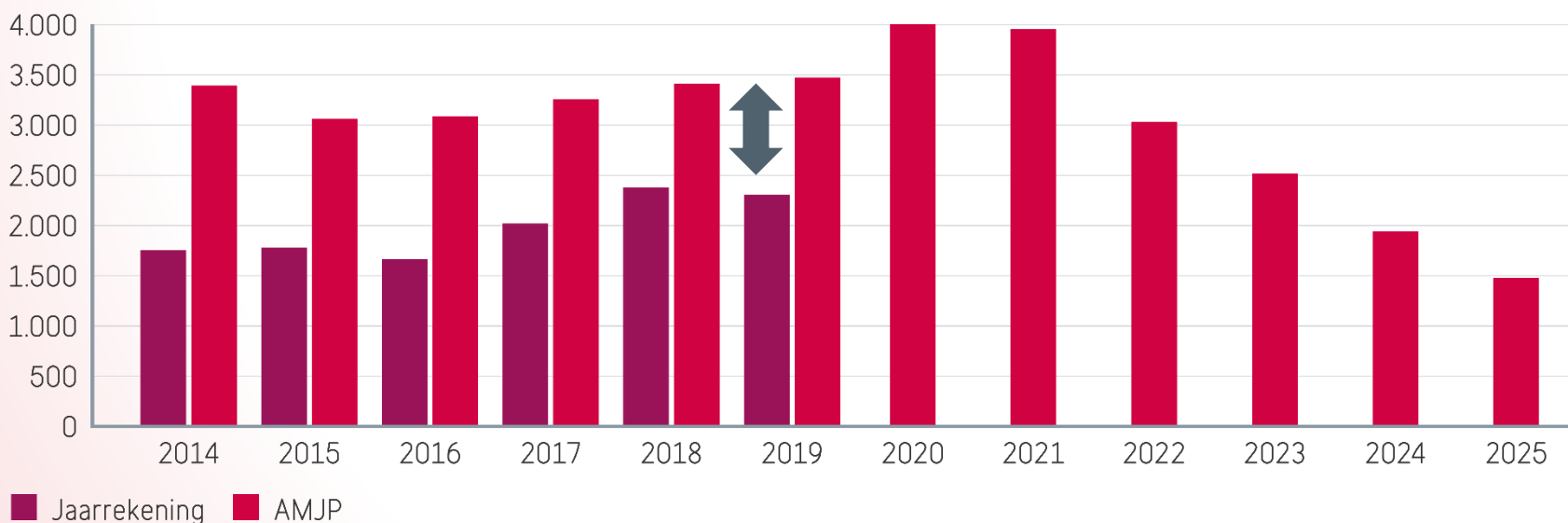
Gemeentebesturen tonen investeringsambitie voor 2020-2025

Geplande investeringen nemen in volume in 2021 met 7% toe

Totaal van 16,9 miljard EUR gepland in het aangepaste meerjarenplan

Blijft de realisatiegraad tussen 60 en 70%?

Evolutie investeringen (in miljoen EUR)

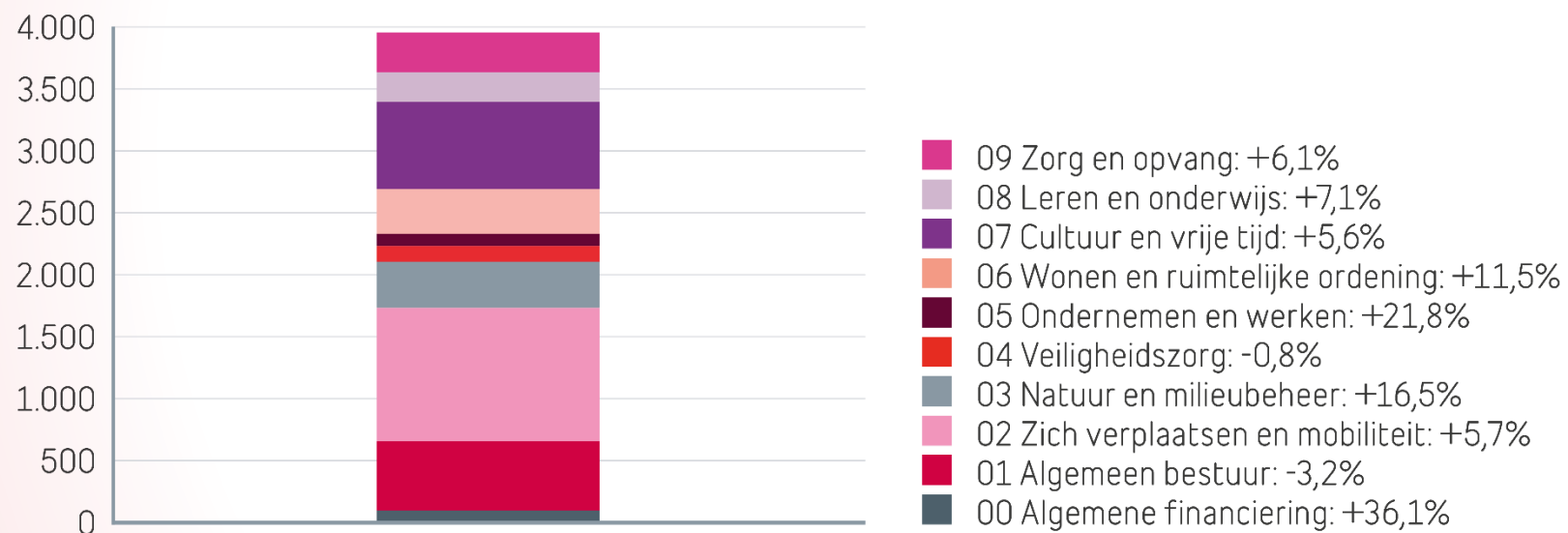

GEPLANDE INVESTERINGEN NEMEN IN VOLUME IN 2021 MET 7% TOE

Vlaanderen

Waar liggen de prioriteiten van lokale besturen voor de relance?

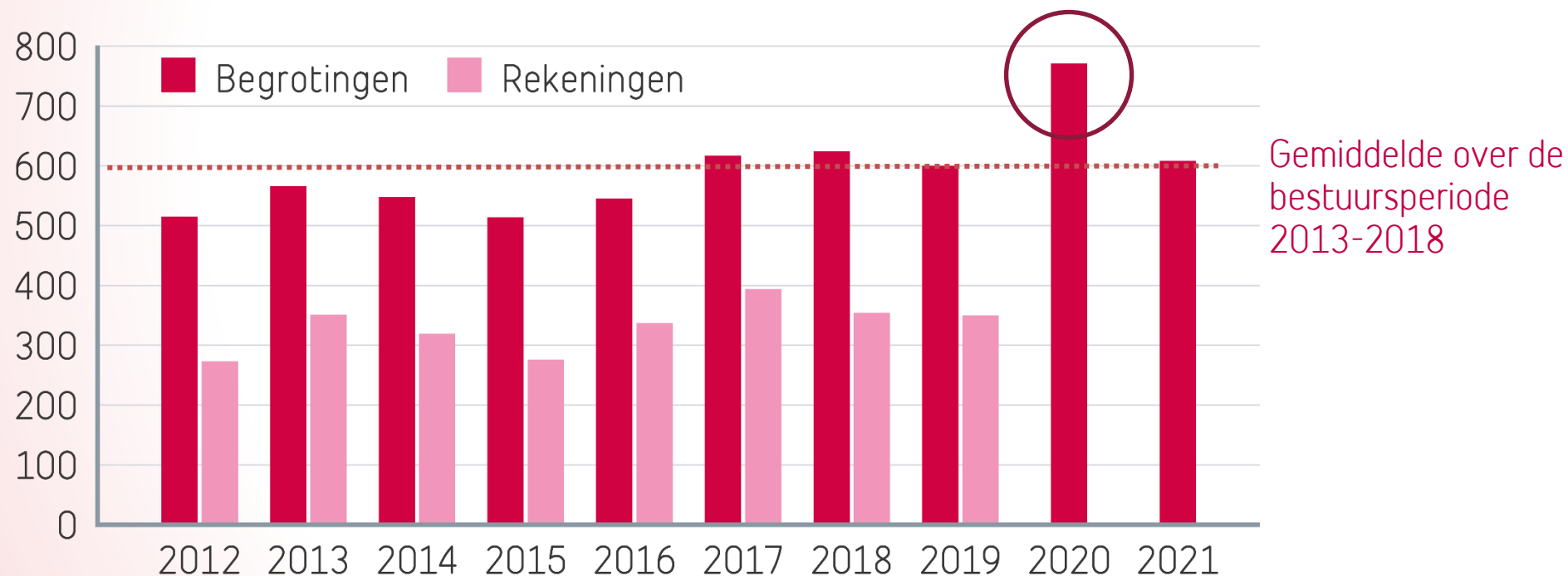
Investerings per beleidsdomein - 2021 (in miljoen EUR)

INVESTERINGEN BLIJVEN STEVIG MAAR DE PIEK VAN 2020 IS DOOR DE CRISIS NAAR BENEDEN HERZIEN

Brussel

Evolutie van de investeringsuitgaven op basis van de begrotingen en de rekeningen (in miljoen EUR)

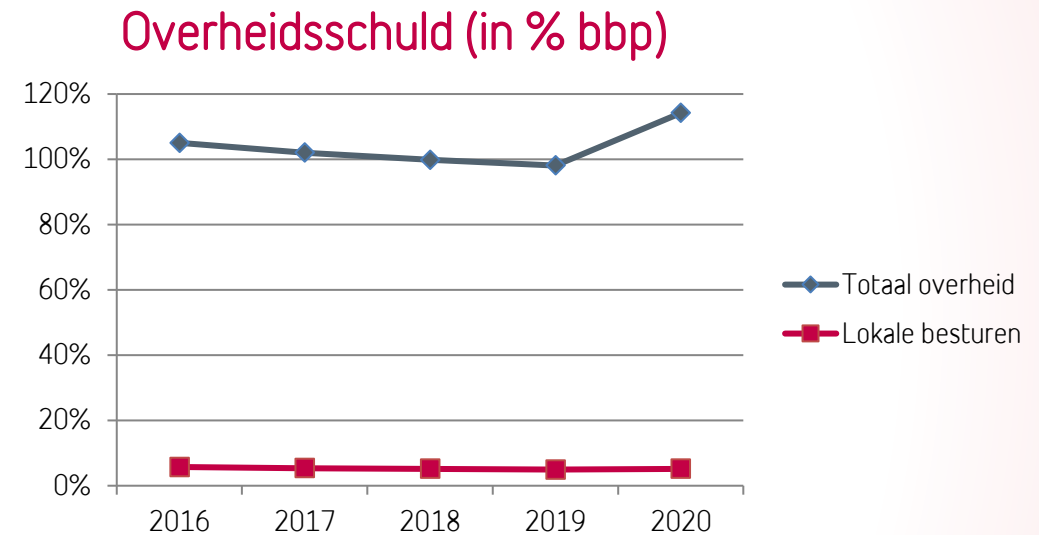
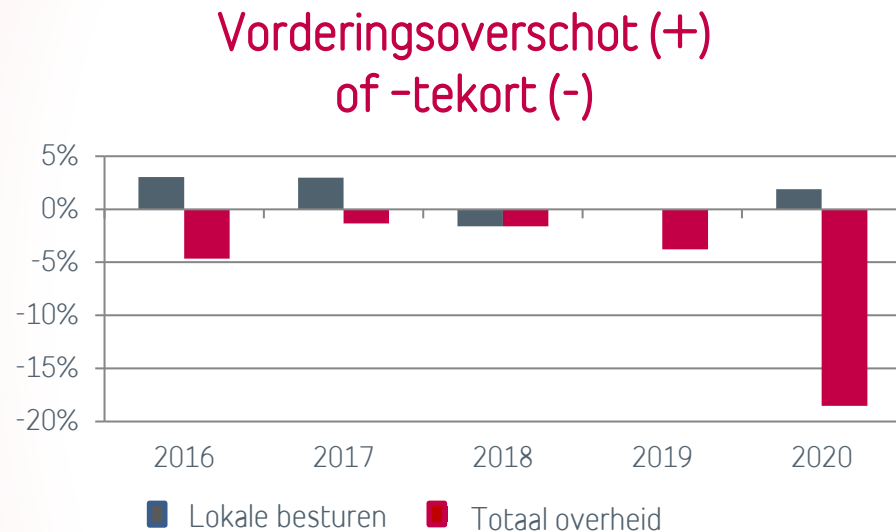

Wat zeggen de nationale rekeningen
over de financiële situatie van alle
lokale besturen?

LOKALE BESTUREN binnen de globale OVERHEIDSCIJFERS

'Macro'-benadering (nationale rekeningen ESR 2010)

- Alle lokale besturen samen noteren een beperkt financieringsoverschot (ESR-saldo >0) en een beperkt schuldniveau (ondanks hun belangrijke bijdrage in de overheidsinvesteringen van het land)
- De evenwichtsregels van de regionale toezichthouders zijn strikter dan de Europese regels

BESLUIT FINANCIËLE IMPACT COVID-19

- Duidelijke impact op het financieel evenwicht 2020-2021, maar dit **wordt getemperd** dankzij gewestelijke en federale steun
- De gevolgen van Covid-19 zetten zich door in 2021, maar we zien **gedeeltelijk herstel**
- Belangrijke **bezorgdheden** voor 2022-2025: erosie opbrengst personenbelasting, meer vraag naar sociale bijstand, oplopende pensioenlasten, oplopende investeringskosten
- Op **macro-economisch** vlak is het effect van de gezondheids crisis op lokale overheden beperkter dan op andere overheidsechelons

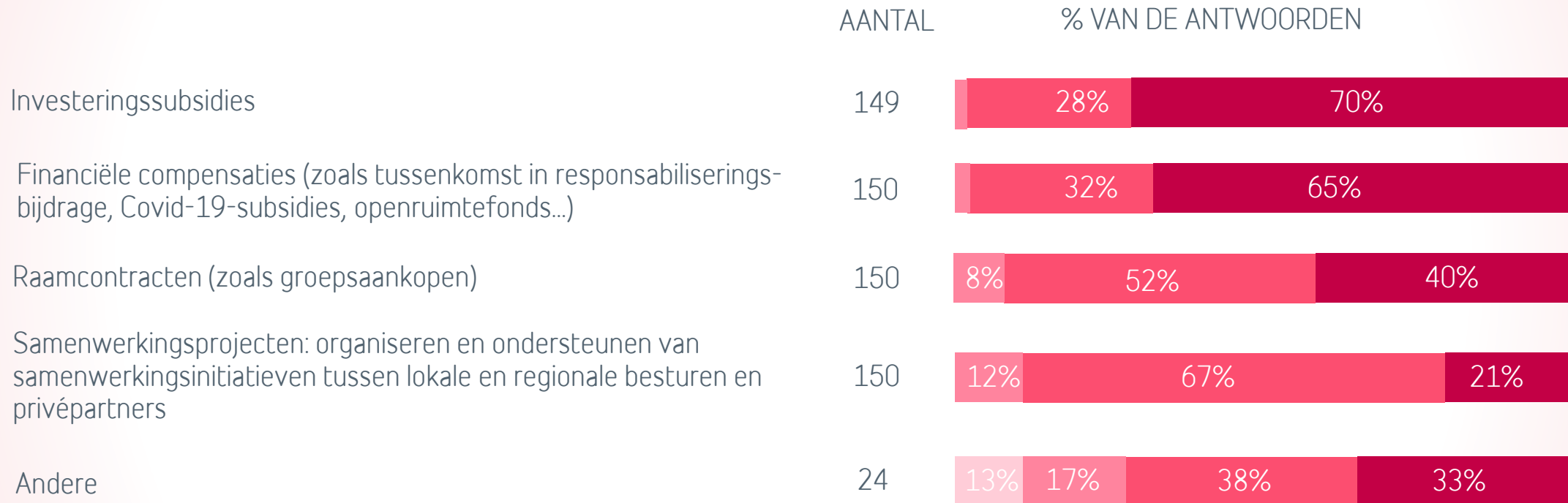
3.

Waar liggen de prioriteiten van lokale besturen voor de economische relance?

ENQUETE BIJ DE GEMEENTEBESTUURDERS

IN WELKE MATE VINDT U ONDERSTAANDE STEUNMAATREGELEN NUTTIG ALS HEFBOOM OPDAT UW GEMEENTE MEER ZOU KUNNEN INVESTEREN?

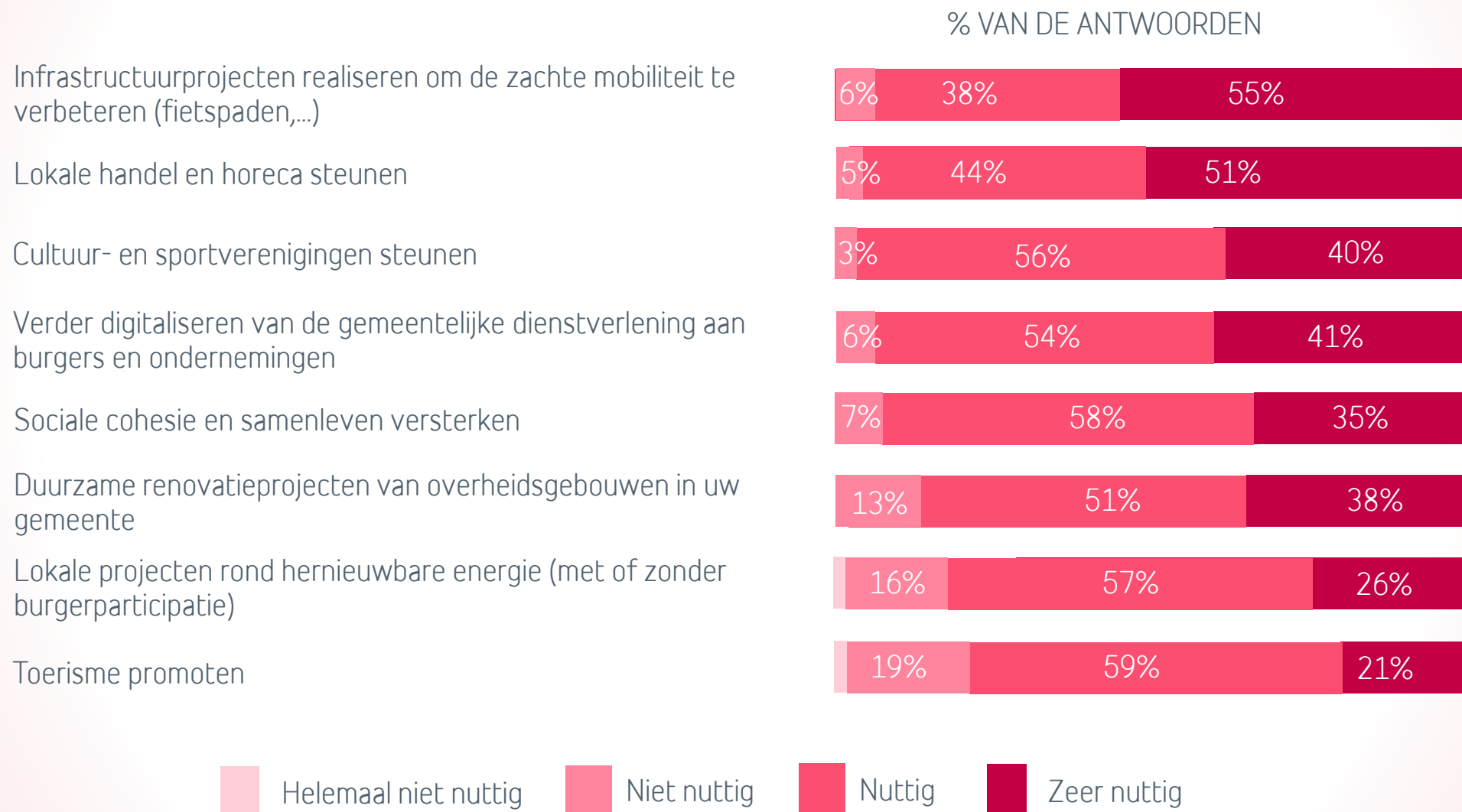
Vlaanderen

Helemaal niet nuttig Niet nuttig Nuttig Zeer nuttig

WELKE DOMEINEN ZIJN BELANGRIJK VOOR UW GEMEENTE OM IN 2021-2022 TE INVESTEREN EN ZO DE RELANCE TE BEVORDEREN?

Vlaanderen

Hoe vinden lokale besturen efficiënt hun weg in het kluwen van herstelplannen? ECHTE NOOD AAN INTEGRATIE & COÖRDINATIE

RELANCE- EN
HERONTWIKKELINGSPLAN
VAN BRUSSELS
HOOFDSTEDELIJK GEWEST

STRATEGISCHE
REGIONALE
PLANNEN
(huisvesting,
klimaat,
mobiliteit...)

GET UP
WALLONIA

VLAAMSE
VEERKRACHT

NATIONAAL
ENERGIE- EN
KLIMAATPLAN
2021-2030

BURGEMEESTERS-
CONVENANT VOOR
HET KLIMAAT

EU RECOVERY AND
RESILIENCE FACILITY

MOBILITEITSPLAN
'GOOD MOVE'
(BRUSSEL)

BLUE DEAL

DIGITAL
BELGIUM

LT-STRATEGIE VOOR
RENOVATIE
OVERHEIDSGEBOUWEN

AANBEVELINGEN OM LOKALE INVESTERINGEN TE BEVORDEREN EN DE RELANCE MEE OP GANG TE TREKKEN

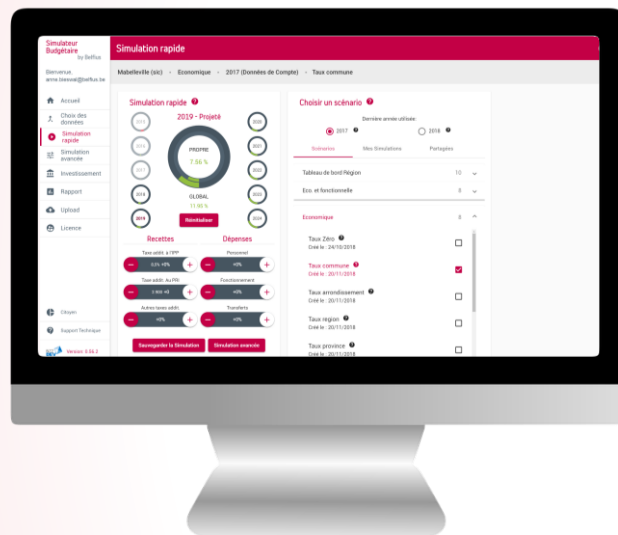
Het wordt voor lokale besturen heel moeilijk om extra investeringen in te plannen zonder versoepelingen in hun budgettaire kader of zonder extra middelen.

- **Uitdaging voor de toekomst:** financieel evenwicht op lange termijn garanderen (sociale uitdaging en individuele steun, opletten dat fiscale bronnen niet verschraken, draagbare pensioenlasten, hogere investeringskosten) en voldoende financieringsbronnen voor investeringen voorzien
- **Veelheid aan strategische LT-plannen:** zorgen voor een geïntegreerde, transversale visie op nationaal en regionaal vlak, met programma's op maat van lokale besturen
- **Minder complexe procedures en reglementeringen:** nood aan vereenvoudiging bij het toekennen van subsidies, ontleningsbeperkingen, trekkingsrechten, openbare aanbestedingen, boekhoudkundige normen...

Ondersteuning door
Belfius

ONDERSTEUNING DOOR BELFIUS

Symia helpt de impact **simuleren** van het investeringsbeleid via onze simulatietool voor budgettaire meerjarenplannen

Steden en gemeenten die de lokale economie willen ondersteunen, kunnen dat met **Cirklo**, een systeem van kant-en-klare digitale cadeaucheques, van Belfius en Fairville

Flexi-mobilité
Innovatieve mobiliteitsoplossingen, ontwikkeld met Belgische partners, om gemakkelijke, duurzame en slimme mobiliteit te stimuleren.

Q & A